

Секція: Державне управління

Ільїна Анастасія Олександрівна

кандидат економічних наук,

доцент кафедри публічного управління та адміністрування

Київський національний торговельно-економічний університет

м. Київ, Україна

ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНА ІНФРАСТРУКТУРА ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ КРАЇНИ

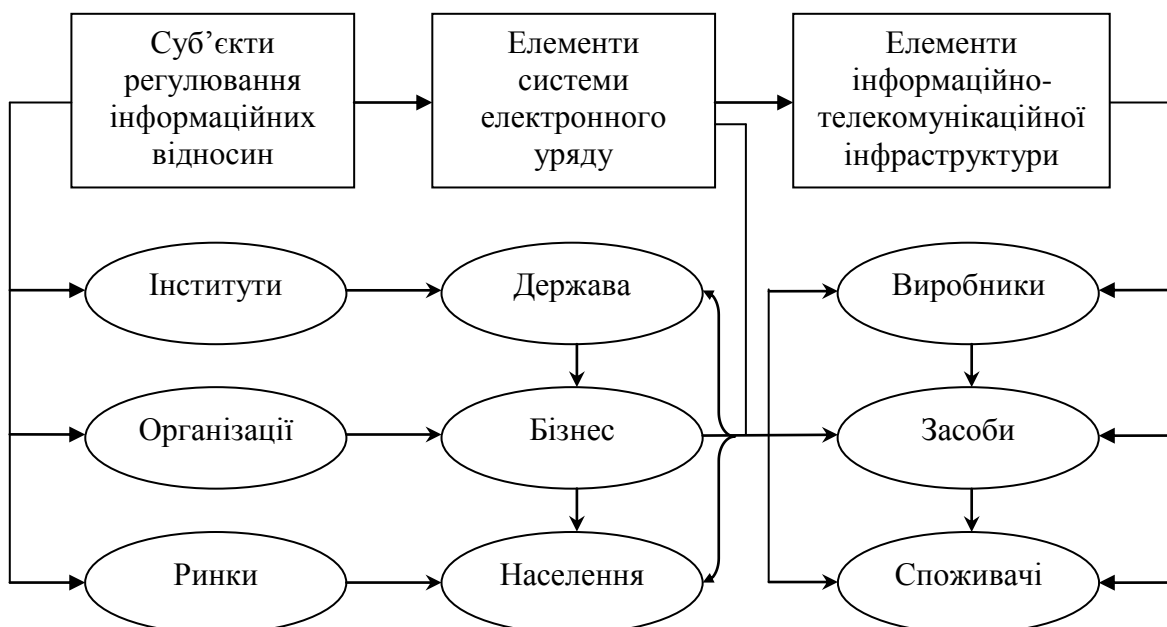
Поступовий перехід від постіндустріального суспільства до інформаційного, який просунув світовий шлях до побудови електронного уряду, став основою формування інноваційної системи, оскільки основну роль у інноваційному розвитку як країни в цілому, так і окремої місцевості (регіону, міста, району) зокрема відіграє ефективність процесу розвитку інформаційних відносин між елементами системи електронного уряду, а саме: державою, бізнесом та населенням, що дістав назву «електронне урядування». Підтримку відповідних відносин забезпечує автоматизація інформаційних процесів в управлінні, виробництві та інших сферах життєдіяльності суспільства за рахунок технічних та організаційних засобів зв'язку, сукупність яких об'єднує інформаційну систему.

Так, інформаційна система являє собою організаційно-технічну автоматизовану систему реалізації технології обробки інформації за допомогою засобів обчислювальної техніки та програмного забезпечення, а саме: комп'ютерного обладнання, програм для налаштування на цьому обладнанні, а також обладнання для підключення до мереж [1, с. 82].

У будь-якій інформаційній системі при управлінні об'єктами та процесами вирішують завдання щодо оцінки та перетворення опису ситуації, прийняття й оптимізації рішень. Все це врешті-решт реалізує технологію інформаційного обміну за допомогою технічних і програмних

засобів шляхом передавання й приймання інформації у вигляді сигналів, знаків, звуків, зображень тощо та утворює телекомунікаційну систему (наприклад, Національна система конфіденційного зв'язку) [2; 3].

Система залежності функціонування інформаційної системи від результатів функціонування телекомунікаційної системи дістала назву «інтегрована система» або «інформаційно-телекомунікаційна система» [2]. Дана залежність відбувається під час інформаційних відносин між елементами системи електронного уряду, тобто суб'єктами електронного урядування на певній території. Ці відносини встановлюються й регулюються інститутами, організаціями та ринками. До них належать: дослідження, проектування, виробництво, збут та експлуатація засобів інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), розробка проектів інформатизації та їх застосування у різних сферах діяльності [4, с. 33; 5, с. 87]. Все це утворює комплексний взаємозв'язок технічних і організаційних елементів – інформаційно-телекомунікаційну інфраструктуру (рис. 1).

Рис. 1. Макроекономічний взаємозв'язок елементів інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури

Джерело: побудовано автором за інформацією [4, с. 7-11; 5, с. 86-89]

Так, інститути – сукупність регулюючих правил соціально-економічних відносин, не підвладних індивідам (групі індивідів). Вони реагують на структурні зміни у певній соціально-економічній системі, породжуючи нові обмеження, є об'єктом виборів і переговорів та відносяться до основних елементів системи електронного уряду – органів державної влади та місцевого самоврядування (публічної влади).

Організації, порівняно з інститутами, ґрунтуються на правилах, забезпечуючи кооперативні дії індивідів з виробництва ІКТ. Ці суб'єкти регулювання інформаційних відносин перебувають між інститутами та ринками, знаходячись під їх впливом. Вони реалізують інституціональні обмеження та ринкові вимоги, здійснюючи обробку та виробництво ІКТ, а також координують дії членів співтовариства. Організації не лише виробляють та споживають ІКТ, але й збільшують здатність до сприйняття індивідами інформації, підвищуючи раціональність їх роботи, що значною мірою впливає на якість виготовлення технологічної продукції. До таких елементів системи електронного уряду відносяться різні бізнес-структури як резиденти, так і нерезиденти, а саме: підприємства, установи та організації, в тому числі й міжнародні (транснаціональні корпорації).

Ринки мають право на вибір здійснювати купівлю-продаж ІКТ з урахуванням обмежувальних правил, забезпечуючи процес передачі прав власності. Це значним чином відрізняє їх від інститутів, утворюючих систему державного управління, та організацій як посередників між державою і приватним сектором. Даний тип суб'єктів регулювання інформаційних відносин суттєво пов'язаний з таким елементом системи електронного уряду, як населення. До нього входять: громадяни, що проживають в країні або поза країною та займаються або мають право займатися підприємницькою діяльністю, особи без громадянства, а також об'єднана група індивідів у певні громадські організації. Представники відповідних організацій мають право брати участь у громадських

обговореннях на сайтах урядових установ стосовно введення в дію урядом ряду нових положень (законодавчих актів, наказів, розпоряджень тощо) та/або внесення змін у діючі, опираючись на які держава встановлює контроль над ситуацією на ринку, де відбувається взаємодія усіх елементів інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури, а саме: виробників засобів ІКТ, споживачів засобів ІКТ та самих засобів ІКТ.

Так, до виробників засобів ІКТ відносяться елементи внутрішньої інфраструктури, які виробляють відповідні засоби усередині як урядової (наприклад, Департамент ІКТ), так і неурядової (наприклад, промислове підприємство) установи з метою їх продажу. Це: виробники комп'ютерів і периферійного обладнання; розробники засобів мобільного зв'язку, телекомунікаційного обладнання, системного та прикладного програмного забезпечення; системні інтегратори; дослідники функціонування ІКТ та ін.

Споживачами засобів ІКТ є елементи зовнішньої інфраструктури, які закупають відповідні засоби в урядової та/або неурядової установи з метою їх використання на власні потреби виробництва та/або споживання. Це можуть бути: органи публічної влади (публічні закупівлі через систему Prozorro); населення; промислові, торговельні, інфраструктурні підприємства та організації, підприємства та організації сфери послуг; фінансові й медичні установи, громадські й наукові організації, бібліотеки (закупівлі через сайти урядових та/або неурядових установ) тощо.

Засобами ІКТ є власне товари (послуги) – винайдені інформаційні технології, проекти інформатизації та їх окремі компоненти, які можуть бути елементами як внутрішньої (за власні кошти), так і зовнішньої (за рахунок залучених коштів) інфраструктури. Сюди входять: комп'ютери, периферійне обладнання, комплектуючі, системне та прикладне програмне забезпечення, засоби зв'язку, в тому числі й Інтернет; телекомунікаційне обладнання; інформаційно-технологічна, наукова, проектна, організаційна підтримки автоматизації інформаційних процесів тощо.

Отже, розвиток інформаційно-телекомунікаційної інфраструктури значним чином підвищує ефективність діяльності усіх елементів системи електронного уряду, яка регулюється на ринках державними інститутами, де посередниками виступають організації, які виготовляють технологічні товари та продають їх як безпосередньо споживачу, так і через організацію-посередника. Як наслідок, інформаційно-телекомунікаційна інфраструктура розширює інформаційний простір, у якому елементи системи електронного уряду, використовуючи засоби інформаційної взаємодії (ІКТ), мають можливість обмінюватися систематизованими даними (інформаційними ресурсами), що мають цінність в окремій галузі діяльності та можуть використовуватися для досягнення певної мети.

Література

1. Лазор Я. О. Поняття та види інформаційних систем / Я. О. Лазор // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – Юридичні науки. – 2016. – № 837. – С. 80-86.
2. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах: Закон України від 05.07.1994 № 80/94-ВР (із змінами від 27.03.2014 № 1170-VII) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80/94-%D0%B2%D1%80>
3. Про Національну систему конфіденційного зв'язку: Закон України від 10.01.2002 № 2919-III (із змінами від 27.03.2014 № 1170-VII) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2919-14>
4. Електронний уряд: науково-практичний довідник / Уклад.: С. А. Чукут, І. В. Клименко, К. О. Линьов; за заг. ред. С. А. Чукут. – К.: НАДУ, Ін-т підвищ. кваліфікації керів. кадрів, 2007. – 85 с.

5. Електронне урядування. Опорний конспект лекцій. Дзюба С. В., Жилияев І. Б., Полумієнко С. К, Рубан І. А., Семенченко А. І. За ред. А.І. Семенченка. – Київ, 2012. – 264 с.